

Venstres programkomité

Vår ref:
TS

Deres ref:

Jessheim, 24.09.2024

Tilbakemelding på og innspill til Venstres førsteutkast til stortingsvalgprogram 2025-2029

LHL, som representerer og organiserer 54 000 pasienter og pårørende innen hjerte-, kar- og lungesykdom, allergi, eksem, hjerneslag og afasi, har lest Venstres førsteutkast til stortingsvalgprogram 2025-2029 med stor interesse.

Her følger våre tilbakemeldinger på, og innspill til forslaget:

Rehabilitering

Det vises til programmets linje 1173-1174: *«Gi et bedre tilbud om rehabilitering i kommunene og sørge for at det omfatter både døgnrehabilitering og hverdagsrehabilitering.»*

LHL vil påpeke at kulepunktet er plassert i kapitlet om eldre, men at langt flere enn eldre har behov for rehabilitering. Sykdom, ulykker o.l. som krever rehabilitering, er ikke knyttet til alder. Det er bra at Venstre ønsker å styrke den kommunale rehabiliteringen, da det ifølge Riksrevisjonens rapport er hele seks av syv kommuner som mangler lovpålagt kompetanse på området. På bakgrunn av dette, og fordi rehabiliteringstilbud i spesialisthelsetjenesten bygges ned samtidig som det ikke har skjedd en tilsvarende oppbygging i kommunene, samt at det er utfordringer knyttet til samhandling mellom ulike nivåer, ber LHL Venstre programfeste også følgende:

- *«Gjennomgå og tilpasse ansvarsfordelingen mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten for habiliterings- og rehabiliteringstjenester for å sikre helhetlige pasientforløp.»*
- *«At det etableres pasientforløp for habilitering og rehabilitering for å sikre god samhandling mellom primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten, samt et mer helhetlig pasientforløp.»*

Venstre har stemt for lignende forslag i Stortinget under behandlingen av *Nasjonal helse- og samhandlingsplan 2024-2027*. Ved et eventuelt nytt flertall i Stortinget ved kommende valg, vil da disse forslagene kunne ha flertall.

Pårørende

Det vises til programmets linje 1157-1159 (innledende tekst): *«Mange familier kan ha store omsorgsoppgaver som pårørende. For yrkesaktive pårørende er det et stort problem å få hverdagen til å gå opp, også økonomisk.»*

LHL vil påpeke at omtalen er plassert i kapitlet om eldre, men at langt flere enn eldre har pårørendeansvar. Uformell, ulønnet hjelp eller tilsyn i Norge er beregnet til å utgjøre 136 000 årsverk, mens kommunale omsorgstjenester er på rundt 142 000 årsverk (Hjemås, Holmøy *et al.* 2019). Flere pårørende opplever rollen som så belastende at de selv får helseutfordringer. I *Nasjonal pårørendeundersøkelse 2021/2022* svarer flest at økonomiske ytelser/støtteordninger er viktig for dem.

LHL ber derfor Venstre konkretisere egen formulering og programfeste følgende:

- ***«At pårørendes muligheter til å utføre frivillig pårørendeomsorg styrkes gjennom permisjonsordninger og økonomiske støtteordninger.»***

Vaksiner

I kapitlet om forskning, innovasjon og bioteknologi har Venstre stikkord som blant annet *«forskningsbasert kunnskap»*, *«medisinske framskritt»*, *«behandlingstilbud som er i front av utviklingen»*, *«ta i bruk de mulighetene teknologien gir»*, osv. Her hører vaksiner med. Barnevaksinasjonsprogrammet har høy oppslutning, mellom 90 til 96 prosent for de forskjellige vaksinene.

Et nasjonalt voksenvaksinasjonsprogram vil være en naturlig oppfølging av barnevaksinasjonen, og gi rammer som skaper forutsigbart for både befolkningen og helsesystemet. En slik ordning kan gi bedre oppslutning for voksne, og vil være viktig for å forebygge sykdom og forverring av sykdom hos utsatte risikogrupper, der kronisk syke er særlig sårbare. Tilgjengelige vaksiner, som er beviselig effektive, gir god mulighet for forebygging. Det er derfor viktig å benytte den kunnskapen og tilbud vi allerede har, ikke bare til behandling, men også forebygging.

LHL ber derfor Venstre programfeste følgende:

- ***«At det etableres et vaksinasjonsprogram for voksne, slik at nødvendige vaksiner er tilgjengelige for alle i rett tid.»***

Ernæring

LHL vil gi ros til Venstre for å bidra til å fremme et sunt kosthold i befolkningen gjennom programutkastets kulepunkter under *Forebygging*. Det er viktig at Venstre medvirker til å utforme ytterligere innstramming av markedsføring av usunne produkter rettet mot barn og unge og til utredning av hvordan en sunn skatteveksling kan utføres i Norge, der usunne varer blir dyrere og sunne varer – som frukt og grønt – blir billigere for forbrukerne.

Vi ønsker også å tydeligere løfte underernæring inn i det forebyggende arbeidet på kostholdsområdet. I dag har om lag én av tre personer i sykehus, sykehjem og hjemmetjeneste underernæring. Sykdomsrelatert underernæring, for eksempel knyttet til diagnoser som kols og kreft, kan forebygges og behandles. I 2022 anslo en rapport at 114 000 personer i Norge har sykdomsrelatert underernæring, noe som gir årlige samfunnskostnader på 32 milliarder kroner fordelt på sykdomsbyrde, kostnader i helsetjenestene og produksjonstap.

LHL ber derfor Venstre programfeste følgende:

- **«Redusere underernæring blant utsatte grupper i helse- og omsorgstjenestene gjennom målrettede tiltak for økt kunnskap om risiko, kartlegging og oppfølging av underernæring, og fremme god ernæring og matglede i sosiale spisemiljøer.»**

Lykke til med videre programarbeid.

Med vennlig hilsen,

Mari Larsen
Generalsekretær
LHL